

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 43/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Hargašom, Košická 56, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry Trenčín č. k. 2 Pv 55/17/3309-24 z 20. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 149 ústavy uznesením Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 2 Pv 55/17/3309-24 z 20. októbra 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal orgánom činným v trestnom konaní trestné oznámenie o podozrení zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého sa mala podľa sťažovateľa dopustiť konateľka spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], tým, že „od mája do septembra 2015 na základe objednávok fotografických služieb zabezpečila fotenie svadieb, pričom za fotenie mala prevziať odmenu, kde finančné prostriedky boli v celkovej sume 2.300,- Eur, pričom tieto prostriedky páchatelka nemala odvieť spoločnosti [REDAKOVANÉ] ale mohla použiť na osobné účely a taktiež si prisvojila detský kočiar zn. [REDAKOVANÉ], trojkombinácia, zakúpený spoločnosťou [REDAKOVANÉ]. čím si páchatelka svojim konaním mala prisvojiť cudziu vec, ktorá jej bola zverená a poškodenej spoločnosti... spôsobila škodu v sume 2.300,- Eur“.

3. Trestné stíhanie vo veci trestného oznámenia sťažovateľa bolo uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Trenčín (ďalej len „poverený príslušník“) ČVS:ORP-1119/TN-TN-2016 z 8. septembra 2017 zastavené v zmysle § 215 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s odôvodnením, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

4. Pretože sťažovateľ so zastavením trestného stíhania nesúhlasil, podal proti uzneseniu povereného príslušníka z 8. septembra 2017 sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra uznesením č. k. 2 Pv 55/17/3309-24 z 20. októbra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodnú.

5. Sťažovateľ je toho názoru, že neboli naplnené zákonné predpoklady na to, aby bolo trestné stíhanie zastavené. V napadnutom uznesení vidí porušenie svojich práv, a to konkrétne jeho práva „na potrestanie konkrétnej fyzickej osoby, ktorá si mala prisvojiť finančné prostriedky patriace právnickej osobe a ktorá tieto finančné prostriedky doposiaľ nevrátila a použila pre osobné potreby“, ako aj práva na to, aby bol „objasnený skutok,

ktorým si osoba prisvojila finančné prostriedky právnickej osoby, v ktorej je sťažovateľ spoločník“.

6. Pre objasnenie postupu orgánov činných v trestnom konaní sťažovateľ predostrel ústavnému súdu opis skutkového stavu, podľa ktorého *„Podozrivá osoba bola konateľkou spoločnosti (právnickej osoby), pretože z dôvodu osobného bankrotu nemohla vlastníť spoločnosť, respektíve obchodný podiel v nej. Počas svojho pôsobenia ako konateľka spoločnosti vykonala v mene spoločnosti fotenia rôznych udalostí (najmä svadiieb). Objednávateľia fotení, ktorí si objednali fotografické služby u spoločnosti, podpísali so spoločnosťou zmluvu o foteaní a zaplatili zálohu v rozsahu 50 Eur - 100 Eur približne polroka pred fotením. Následne foteania boli vykonané a konateľka spoločnosti prevzala finančnú hotovosť za foteania, čo viacerí svedkovia pri výsluchu potvrdili. Túto finančnú hotovosť, ktorú prevzala v mene spoločnosti následne spoločnosti neodovzdala (nevyúčtovala - nedala do pokladne a ani nevložila na účet) a ponechala si ju. Rovnako tak spoločnosť za pôsobenia konateľky nadobudla detský kočik ako rekvizitu na foteenie. Následne túto rekvizitu podozrivá osoba predala a finančné prostriedky, ktoré za tento predaj zinkasovala, spoločnosti neodovzdala (nevyúčtovala - nedala do pokladne a ani nevložila na účet).“.*

7. Následne sťažovateľ spochybňuje správnosť napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, podľa ktorého *„konateľka s ohľadom na znenie § 133 Obchodného zákonníka si mohla vyplatiť finančné prostriedky, ktoré prijala za foteenie a za predaj detského kočika v mene spoločnosti, ako odmenu za výkon funkcie konateľa“.* Tento záver je podľa jeho názoru *„v rozpore nie len so skutkovým stavom zisteným (resp. nezisteným) v rámci vyšetrovania, ale aj s hmotným právom, pretože v zmysle § 125 ods. 1 psím. f) Obchodného zákonníka je oprávnený o odmene konateľa rozhodovať výlučne jediný spoločník, pričom rozhodnutie o odmene konateľa musí byť vypracované písomne a podľa § 132 ods. 1 Obchodného zákonníka musí byť podpís sťažovateľa na takomto rozhodnutí overený pred notárom, čo sa nikdy nestalo. Prokurátor tak v odôvodnení uznesenia uviedol iba dohady a nepreukázané skutkové zistenia, pretože podobný dokument nikdy neexistoval, čiže konateľke nárok na akúkoľvek údajnú odmenu, ktorú spomenul prokurátor v uznesení,*

nikdy nevznikol a teda si konateľka nikdy nemohla vyplatiť akékoľvek finančné prostriedky, ktoré patria spoločnosti, a všetky prostriedky, ktoré prevzala v mene spoločnosti, bola povinná odovzdať spoločnosti. Túto závažnú skutočnosť vyšetrovatel' ako aj dozorujúci prokurátor nezohľadnili a rozhodli arbitrárne a výlučne na základe nepreukázaných domnienok. Rovnako tak sa v uznesení konštatuje nepreukázané skutkové zistenie, že detský kočík bol konateľke zverený a teda nemohlo prísť k trestnému činu sprenevery. Prokurátor však nikde neuviedol, nevyhodnotil a ani neskúmal, prečo kočík nebol vrátený, keď konateľka bola odvolaná z funkcie alebo prečo nevrátila finančné prostriedky, ktoré získala z predaja detského kočíka, ak bola oprávnené nakladať s takýmto majetkom.“.

8. Okrem toho sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie nie je riadne odôvodnené a nerešpektuje požiadavky naň kladené ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku. Dopĺňa, že jeho výpoveď nebola v napadnutom uznesení uvedená, z čoho vyvodzuje záver, že *„neboli vyhodnotené všetky dôkazy a všetky svedecké výpovede, čiže OČTK nemohli vo veci kvalifikovane rozhodnúť... teda rozhodli arbitrárne“.*

9. Napokon sťažovateľ tvrdí, že mu pred vydaním napadnutého uznesenia v rozpore s § 208 Trestného poriadku nebola poskytnutá primeraná lehota na preštudovanie si celého spisu a na podanie návrhu na doplnenie dokazovania, v dôsledku čoho došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho práva na spravodlivé konanie, a už len toto porušenie je samo osebe spôsobilé založiť zrušenie napadnutého právoplatného uznesenia. V tejto súvislosti uvádza, že argument okresnej prokuratúry o tom, že v danom prípade nedošlo k meritórnemu rozhodnutiu policajta, a teda nebol dôvod na zachovanie práva podľa § 208 Trestného poriadku, neobstojí, pretože je v priamom rozpore so znením tohto ustanovenia. Podľa jeho názoru môže ísť o akékoľvek rozhodnutie, teda aj o rozhodnutie nemeritórne.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa... na ochranu pred neoprávneným zásahom a právo na odôvodnené rozhodnutie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a na ochranu zákonom

chránených záujmov podľa čl. 149 Ústavy SR rozhodnutím Okresnej prokuratúry Trenčín, sp.zn.: 2 Pv 55/17/3309-24 boli porušené.

Rozhodnutie Okresnej prokuratúry Trenčín, sp.zn.: 2 Pv 55/17/3309-24 zo dňa 20.10.2017 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnej prokuratúre Trenčín na ďalšie konanie.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 312,34 Eur.“

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

15. Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému podľa sťažovateľa došlo tým, že prokurátor okresnej prokuratúry sa v napadnutom uznesení, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu povereného príslušníka o zastavení trestného stíhania, riadnym spôsobom nevysporiadal so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa ako oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného. Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry preto považuje za neodôvodnené a arbitrárne.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 149 ústavy prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu.

18. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom uplatneným námietkam v prvom rade pripomína, že nie je súčasťou systému orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Cieľom

uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb, ku ktorým dospeli pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej, ani preskúmavanie, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o ochrane práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05).

19. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na to, že v obdobných prípadoch, ako je vec sťažovateľa, už viackrát vyslovil, že súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je právo jednotlivca, aby na základe jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označeným osobám. Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09). Inak povedané, základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa.

20. Jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je i skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom

a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného (m. m. I. ÚS 68/2012). Na účely ochrany individuálnych subjektívnych práv ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky osobitné právne inštitúty „netrestnej povahy“, ktorých uplatnenie má súkromnoprávny charakter a je plne k dispozícii osobe, ktorá tvrdí, že konaním inej osoby došlo k zásahu do konkrétnych subjektívnych práv. Ako vyplýva z obsahu napadnutého uznesenia, o možnosti ich uplatnenia okresná prokuratúra sťažovateľa upovedomila.

21. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenie oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o ňom. To sa vo veci sťažovateľa aj stalo. Trestné stíhanie začaté na základe trestného oznámenia sťažovateľa bolo zastavené uznesením povereného príslušníka z 8. septembra 2017 a následne uznesením okresnej prokuratúry z 20. októbra 2017 bola sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu zamietnutá ako nedôvodná. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že prokurátor okresnej prokuratúry sa stotožnil so záverom povereného príslušníka, že skutok, pre ktorý bolo podané trestné oznámenie, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Svoj záver odôvodnil najmä poukazom na to, že konanie podozrivej nemožno považovať za protiprávne konanie v trestnoprávnom zmysle, pretože finančné prostriedky, ktoré si vyplatila ako odmenu, nepredstavovali cudziu vec, ktorá jej bola zverená, tak ako to predpokladá skutková podstata skúmaného trestného činu. Keďže nedošlo k prisvojeniu si cudzej veci, ktorá bola podozrivej zverená, nebola naplnená skutková podstata trestného činu sprenevery.

22. Pokiaľ teda sťažovateľ namieta, že bolo porušené jeho „právo na potrestanie konkrétnej fyzickej osoby“, ako aj právo na to, aby bol objasnený skutok, ktorého bol oznamovateľom, ústavný súd poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru zdôrazňuje, že ak orgány činné v trestnom konaní v danom prípade po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutku, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľa, nemohli porušiť jeho zákonom ani ústavou chránené práva. Ako už totiž bolo uvedené, nikto nemá právny nárok a už tobôž nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu (trestnému oznámeniu) bolo vyhovené. Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia

orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, príp. nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo v ňom pokračovalo. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jej oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (m. m. napr. II. ÚS 88/99).

23. Ako vyplynulo z obsahu napadnutého uznesenia, okresná prokuratúra sa sťažnosťou sťažovateľa (ktorá obsahovala v podstate totožné námietky, aké sťažovateľ predostrel ústavnému súdu v konaní o ústavnej sťažnosti, pozn.) zaoberala a svoje stanovisko primeraným spôsobom odôvodnila, a preto ho nemožno považovať za arbitrárne. Na všetky pre konečné rozhodnutie podstatné skutkové a právne otázky okresná prokuratúra dala presvedčivé odpovede. Výklad a aplikácia právnych noriem okresnou prokuratúrou nevykazuje znaky popierania ich znenia, zmyslu alebo účelu. Okrem toho sa okresná prokuratúra v rámci napadnutého rozhodnutia správne vysporiadala i s námietkou sťažovateľa o tom, že mu bolo odopreté právo na preštudovanie vyšetrovacieho spisu a na podanie návrhov na doplnenie dokazovania, v čom videl porušenie § 208 Trestného poriadku v jeho veci, keď uviedla, že *„týmto ustanovením ma Trestný poriadok na myslí tie prípady, v ktorých policajt predkladá po ukončení skráteného vyšetrovania vyšetrovací spis s návrhom na konečné rozhodnutie prokurátorovi“*, teda *„nejde o prípady, kedy policajt vo veci meritórne rozhodne sám, tak ako je tomu v predmetnej trestnej veci“*.

24. Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že medzi obsahom sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení, a preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 149 ústavy, ústavný súd konštatuje, že toto ustanovenie ústavy vyjadruje, resp. určuje právny základ fungovania prokuratúry Slovenskej republiky, a nie základné práva, ktoré sú zaručené v druhej hlave ústavy. Preto nemožno čl. 149 ústavy samostatne aplikovať (a teda ani namietat' jeho porušenie) v konaní o porušení individuálnych základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 24/98, II. ÚS 810/00, II. ÚS 165/07). Vzhľadom na túto skutočnosť, že sťažovateľ namietat' porušenie označeného článku ústavy, porušenie ktorého nemožno samostatne namietat' pred ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy, bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

26. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberat' sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2018